

- дотримання норм законодавства щодо регулювання говіркового обігу;
- наявність ліцензій та свідоцтва;
- дотримання усіх вимог законодавства щодо оформлення трудових відносин;

- здійснення платників податків розрахункових операцій.

Інші перевірки заборонено проводити під час воєнних дій, якщо перевірки здійснювалися до 24 лютого, то такі перевірки повинні зупинитися до закінчення воєнного стану.

Під час воєнних дій забороняється:

- виписувати штраф, стосовно сплати єдиного внеску;
- здійснення покарань за порушення розрахункових операцій (винятком є: операційні операції під час продажів підакцизних товарів);
- держава звільняється від відшкодування, якщо це було зроблено незаконними діями.

Отже, податки у воєнний стан є дуже важливим, через те, що за допомогою податків, тримається фінансова-економічна піраміда. Податкові ставки були завжди фундаментом, тому під час воєнного положення. Перші дії будуть впливати саме на податки. Держава під час війни витрачає багато грошей на війну. Податки допомагають поповнювати казну у державі та спонсорувати на далі воєнні дії задля перемоги.

Список використаних джерел:

1. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/podatkovyi-zmini-pro-yaki-vartoznati> (дата звернення 30.10.2022).
2. ЗАКОН УКРАЇНИ. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану
3. Децентралізація. Особливості сплати земельного податку та орендної плати за землю під час воєнного стану. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15516#:~:text=Так%2C%20відповідно%20до%20пункту%2069.14,за%20земельні%20ділянки%20державної%20та> (дата звернення 30.10.2022).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Буденна В. М., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Попри наявні вади сировинної споживчої моделі розвитку, вітчизняна економіка довела, що здатна тримати удар та адаптуватися до суттєвих форс-мажорних обставин, тобто підтримувати економічну безпеку держави на належному рівні. Втім, унаслідок повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022р. економіка України зазнала руйнівних змін. Так, за даними опитування «Advanter Group» станом на 10.06.2022 р., майже половина підприємств зупинені (18,7%) або майже зупинені (28,1%), загальні прямі втрати МСБ (малий і

середній бізнес) оцінюються у 83 млрд доларів США, бізнес-активність скорочується. Понад 10 млн українців (~25% населення) покинули свої домівки, у тому числі 7,5 млн виїхали за кордон. У результаті щонайменше 3 млн українців уже втратили роботу, а 53% населення ризикують її втратити (за даними ООН). Зростання рівня безробіття, за приблизними оцінками, перевищило 30%. Рівень заробітної плати, за експертними оцінками, знизився з 9 до 58% у різних сферах економічної діяльності, а заборгованість із заробітної плати перевищила 3 млрд грн. Видатки бюджету зросли майже вдвічі через збільшення витрат на оборону, підтримку бізнесу та гуманітарну допомогу.

За оцінкою збитку української економіки від вторгнення РФ, станом на 11 серпня 2022р., відновлення зруйнованих активів обійдеться в 188 мільярдів доларів, з яких прямі збитки, яких зазнала країна, становлять 110,4 млрд доларів США [1]. Але, на жаль, це сума лише мінімальних потреб щодо стабілізації рівня економічної безпеки держави.

Урядові програми підтримки та заходи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації під час воєнного стану а також запроваджена нова економічна політика воєнного часу, вже дещо сприяли відновленню активності бізнесу. Її основними елементами стали:

- програма релокації підприємств на безпечну територію;
- формування державного замовлення на продукцію;
- впровадження низки важливих рішень з дерегуляції;
- нова податкова політика, спрямована на зменшення фіскального навантаження на підприємства;
- програми безвідсоткового кредитування для всіх сфер бізнесу;
- програма грошових виплат для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) «ЄПідтримка».

Для підтримки населення було запроваджено програми надання компенсації роботодавцям витрат на зарплату працевлаштованих ВПО та допомоги вимушеним переселенцям; запроваджено компенсації сім'ям, які прихистили в себе переселенців; забезпечено виплату всіх призначених субсидій, пільг та грошових соціальних допомог; спрощено процедуру надання допомоги з безробіття та реєстрацію безробітних в Державній службі зайнятості (ДСЗ) в умовах воєнного часу.

В процесі післявоєнної відбудови Україна може набути широкі можливості в трансформації та розвитку завдяки підтримці країн-партнерів. До того ж, країна має сильні й усе ще збережені традиційні можливості для забезпечення економічної безпеки держави та подальшого розвитку:

1) доступна власна сировина, зокрема, руда та продукція рослинництва (багатий родючий чорнозем та сприятливий клімат), збільшення перероблення якої допоможе змінити сировинний характер економіки;

2) диверсифіковане виробництво, що дає змогу направити енергію зростання одних галузей на розвиток та створення інших, а також модернізація якого в багатьох секторах потребує не створення виробничих циклів «із нуля», а лише переоснащення та розширення окремих ліній виробництва;

3) географічне розташування, що сприяє реалізації швидкої логістики й, відповідно, експортного потенціалу до країн Європи;

4) високий інтелектуальний капітал країни, який у тісній кореляції з виробництвом може забезпечити впровадження сучасних технічних, технологічних інноваційних розробок;

5) доступна електроенергія за ціною нижче європейської зі значною часткою «зеленої» енергетики.

В процесі післявоєнної відбудови Україна може набути широкі можливості в трансформації та розвитку завдяки підтримці країн-партнерів: вступ до ЄС, який може керувати зусиллями післявоєнної відбудови в Україні; поширення на Україну 4 свобод (критеріїв Європейського економічного простору): вільний рух товарів; вільний рух послуг, вільний рух капіталів, вільне переміщення робочої сили; високий рівень ІТ-розвитку в широкому колі сфер економіки та динамічне зростання креативних індустрій, які мають високий мультиплікатор доданої вартості; розвиток логістичних маршрутів через західний кордон, розбудова альтернативної морським шляхам транспортної логістики експортних поставок української продукції; досягнення енергетичної незалежності по газу та світлим нафтопродуктам; розширення державних та міжнародних програм підтримки бізнесу (у тому числі створення мікрокредитних та грантових ліній); поширення сучасних та екологічних технологій виробництва та ведення бізнесу, в тому числі серед МСБ; створення умов для виникнення нового бізнесу, в тому числі через реалізацію креативного та підприємницького потенціалу; підвищення мобільності робочої сили; розвиток підприємницької діяльності та впровадження нових активних програм на ринку праці; розширення доступу до ринків праці через розвиток міжнародної співпраці у сфері зайнятості [2].

Отже, незважаючи на всі складнощі, Україні в умовах війни вдалось зберегти відносну макроекономічну стабільність та подолати масштабну зупинку виробництва і вплив трудових ресурсів, спричинений переміщенням людей до безпечних місць, та, фактично, повернути ці процеси у зворотному напрямку. В майбутньому, Україна має досить непогану перспективу щодо відновлення власної економічної безпеки та подальшого розвитку економіки.

Список використаних джерел:

1. Післявоєнна відбудова України обійдеться в 190 млрд доларів – KSE // Слово і діло. Аналітичний портал, 11.08.2022.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2022/08/11/novyna/ekonomika/pislyavoyenna-vidbudova-ukrayiny-obijdetsya-190-mlrd-dolariv-kse>

2. Національна рада з відновлення України від наслідків війни / Матеріал робочої групи «Відновлення та розвиток економіки». / *Проект плану відновлення України (станом на липень 2022 року)*. 2022. - 81 с [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/economic-recovery-and-development.pdf>